

Nr 574.

Av herrar **Ståhl** och **Nilsson** i Kristinehamn, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 142, med förslag till förordning om särskilt bidrag till producent av svensk film, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 142 till innevarande års riksdag har föreslagits stöd till den svenska filmproduktionen genom en återbäring av 20 procent på den statliga delen av på svensk film belöpande nöjesskatteintäkter.

Den kalkyl, som 1950 års filmutredning byggt sina beräkningar på och som ligger till grund för propositionen, avser åren 1948/49 och 1949/50. Kostnadsstegringarna för 1951 ha antagits stanna vid 8 procent.

Då man i dag säkrare kan bedöma prisutvecklingen, än vad filmutredningen hösten 1950 kunde göra, måste man konstatera, att en ökning av 8 procent på produktionskostnaderna icke är överensstämmande med verkligheten. Vid en mycket försiktig beräkning kommer man snarare över än under 15 procent.

Filmutredningen redovisar i betänkandet — s. 38 — att den genomsnittliga kostnaden för en svensk film under de närmast föregående åren uppgått till 382 000 kronor. En kostnadsstegring av 15 procent betyder att en genomsnittsfilm, producerad 1951, kommer att fördyras med 57 000 kronor. Den sammanlagda produktionskostnaden blir alltså 439 000 kronor. Alltså en kostnadsökning av 34 000 kronor mot vad filmutredningen beräknat.

Det har både i filmutredningens betänkande och i Kungl. Maj:ts proposition framhållits betydelsen av att en svensk filmproduktion existerar, vilket vi med skärpa vilja understryka. Filmen torde över huvud taget vara ett instrument, som mer än någonting annat kan påverka sin publik i positiv eller negativ riktning. Då den största delen av biografpubliken utgöres av ungdom, är det sålunda ett samhällsintresse av största betydelse, att svensk film kan hållas vid liv och bidra till att svensk mentalitet, svenska seder och tänkesätt kunna återspeglas från den vita duken. Det skulle föra med sig icke önskvärda konsekvenser ur kulturell synpunkt om den svenska filmen skulle försvinna från repertoaren.

Detsamma gäller ekonomiskt. Filmutredningen påvisar, att vid ett bortfall av svensk film skulle statens nöjesskatteintäkter minska med ca 8

miljoner kronor och utflödet av främmande valutor skulle öka med ca 3 miljoner kronor genom att den svenska filmen måste ersättas med utländsk.

I betraktande av förutnämnda kostnadsökning, 34 000 kronor per film, vilket utgör ca 1 000 000 kronor vid en produktion av ca 30 filmer, kan man befara, att ett nedbringande av produktionskostnaderna till en nivå, som det här skulle bli fråga om, kan föra med sig risker, som icke böra nonchaleras. Man kan förutse att många producenter, som äro i avsaknad av ateljéer och biografer, samt sådana, som äro inriktade på att skapa ideell och konstnärlig film, bli helt utestängda från att kunna delta i produktionen. Dessutom föreligger en stor fara för att de kontinuerligt arbetande producenterna tvingas att välja de enklaste ämnen och miljöer, varigenom den svenska filmen utan tvekan kommer att mista sin slagkraft i konkurrensen med den utländska, som ju är långt mera påkostad än den svenska varit och kan tänkas bli. En mycket stor del av den utländska repertoaren består nu till exempel av färgfilm, vilket ju i hög grad förhöjer en films värde. Att med den föreslagna restitutionen kunna producera svensk film i färg torde helt få anses uteslutet. Ett nedbringande av inspelningskostnaderna skulle också föra med sig, att den konstnärliga och tekniska utvecklingen inom branschen komme att i hög grad bli hämmad. Genom alltför ogynnsamma ekonomiska betingelser kan man befara att den svenska filmproduktionen kommer att förlora många av de förmågor, som den nu förfogar över.

Då filmen är över tre gånger så högt beskattad som andra nöjesformer — 60 procent på nettobiljettpriset mot icke fullt 18 procent för alla andra nöjen — dans, varieté, tivoli och cirkus inkluderade — måste skäl anses föreligga att staten kompenserar den svenska filmproduktionen med rimligt belopp. Svensk film inbringar dock 15 000 000 kronor i nöjesskatt, medan till exempel teatrarna endast i *statliga anslag* erhålla nära 6 000 000 kronor per år. Detta medan de svenska filmproducenterna kunnat uppvisa förluster på mellan 3 och 4 miljoner kronor under samma tid.

Då det i dagens statsfinansiella situation kan anses mindre välbetänkt att ytterligare anstränga statskassan vilja vi här nedan anvisa en väg som till viss del kan ge kompensation för kostnadsökningarna.

I propositionen föreslås restitution endast på den statliga delen av nöjesskatten. Vi hävda att det är ett lika stort om inte större intresse för kommunerna än för staten, att god svensk film kan produceras. Det förekommer ofta och går i linje med gängse praxis att kommunerna lämna hel skattebefrielse vid tillställningar, som kunna ha kulturell betydelse av det ena eller andra slaget. Även om inte all svensk film kan anses ha kulturell betydelse har dock under årens lopp så mycket värdefull film visats, att man kan förutsätta, att så kommer att ske även i fortsättningen, om de ekonomiska betingelserna finnas för handen.

Därtill bör observeras, att vid ett bortfall av svensk film kommer den

kommunala nöjesskatten på film att minska med en sjättedel enligt filmutredningens beräkningar.

På här anförda grunder få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att restituera 20 procent av såväl den statliga som den kommunala nöjesskatt, som belöper sig på svensk film.

Stockholm den 8 april 1951.

Manne Ståhl.

Gustav Nilsson
i Kristinehamn.
